

SAMOVREDNOVANJE NEKIH ASPEKATA KVALITETE NASTAVE

REZULTATI ISTRAŽIVANJA U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

O istraživanju

Istraživanje obuhvaća neke od aspekata kvalitete nastave i to prema predlošku niza instrumenata za samovrednovanje škola predloženih od strane stručnog tima koji je vodio profesor Petar Bezinović. Za potrebe razvoja ovog modela samovrednovanja usmjerili smo se na nastavu kao temeljni oblik procesa učenja i poučavanja u školi. Pristup je holistički jer obuhvaća sve učenike i nastavnike škole, a provodi se svake godine pri kraju nastavne godine.

Na taj se način rezultati mogu analizirati na više načina:

- a) globalno (svi rezultati),
- b) specifično (samovrednovanje nastavnika po specifičnim rezultatima koji se odnose na školska stručna vijeća),
- c) individualno (svaki nastavnik uspoređuje razliku između osobne procjene i procjene od strane učenika).

Istraživanje se kontinuirano provodi u Srednjoj školi Ban Josip Jelačić od 2008.godine, a ovi se rezultati odnose na školsku godinu 2023./2024.

Instrument

Instrument je sastavljen u obliku 10 teza i odgovora u formi sljedeće skale procjene:

1 = uopće se ne slažem

2 = uglavnom se ne slažem

3 = uglavnom se slažem

4 = u potpunosti se slažem.

Skala nema neutralni odabir već je u manjoj ili većoj mjeri u jednom od dva spektra – pozitivnom (tamo gdje je prosječna vrijednost odgovora viša od 2,5) ili negativnom (tamo gdje je prosječna vrijednost odgovora niža od 2,5). Obzirom da su skali pridružene numeričke vrijednosti, ove vrijednosti nikako se ne iščitavaju kao školske ocjene od 1 do 5. Njihova srednja vrijednost nije na 3 nego na 2,5 jer se radi o skali od 1 do 4 i samo govori o spektru ili usmjerenju (pozitivno / negativno) i o intenzitetu usmjerenja (u manjoj mjeri / u većoj mjeri).

Ispitanici

Sudjeluju svi učenici škole koji evaluiraju po ovim aspektima ukupno pet nastavnih predmeta koje pohađaju. Sudjeluju i svi nastavnici škole koji po istim aspektima samovrednuju svoju nastavu u tim istim razrednim odjelima.

Rezultati

Razumijevanje cilja i smisla učenja

T1 Jasno mi je što se učenjem ovog predmeta želi postići (koji je njegov cilj).

Učenici: 3,27

Nastavnici: 3,47

Rezultati učenika i nastavnika su u visokoj razini usklađenosti, a govore da nastavnici uspijevaju učenicima jasno i transparentno približiti ciljno orijentirani proces učenja i poučavanja. Ta okolnost povećava ne samo jasnoću prema učenicima već i njihovu motivaciju.

Razumijevanje standarda ocjenjivanja

T2 Jasno mi je što se od mene očekuje, što sve moram znati ili činiti da bih dobio dobru, vrlo dobru ili odličnu ocjenu (razina znanja).

Učenici: 3,28

Nastavnici: 3,61

Iako je ovdje specifična razlika malo veća nego u prethodnoj tezi, može se ustvrditi da su većini učenika jasni i transparentni elementi i kriteriji praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika kao i primjena tih kriterija.

Učinkovitost formativnog vrednovanja

T3 Način provjeravanja naučenog pomaže mi da pokažem kako i koliko razumijem gradivo.

Učenici: 3,19

Nastavnici: 3,44

Ovdje su podaci vrlo slični prethodnim tezama, i dalje u dobro izraženoj (pozitivnoj) korelaciji. Ova se teza odnosi na procjenu učenika i nastavnika koliko su načini provjeravanja prilagođeni različitim osobitostima učenika obzirom na njihov stil učenja, a dijelom i osobina ličnosti.

Kontrola vlastitog učenja (metakognitivno učenje)

T4 Pratim vlastito napredovanje u ovom predmetu i jasno mi je na čemu moram dodatno raditi.

Učenici: 3,21

Nastavnici: 3,44

Učenici u visokoj pozitivnoj mjeri procjenjuju povratnu informaciju nastavnika o tome kako napreduju, odnosno što čine dobro, a što eventualno mogu učiniti da postizu bolje rezultate.

Redovitost učenja

T5 Redovito izvršavam obveze vezane uz ovaj predmet (pohađanje nastave, domaće zadaće, priprema za nastavu...).

Učenici: 3,30

Nastavnici: 2,85

Ovo je prva teza u kojoj se stavovi učenika i nastavnika malo razilaze, a radi se o procjeni redovitosti angažmana učenika. Iako učenici svoj angažman procjenjuju visokim, nastavnici ga u manjoj mjeri tako doživljavaju i očito misle da bi mogao biti nešto veći.

Motivacija za učenje predmeta

T6 Jako sam motiviran i dalje učiti i baviti se područjem ovog predmeta.

Učenici: 2,95

Nastavnici: 2,71

Ovdje prosječne vrijednosti odgovora niti za učenike niti za nastavnike nisu toliko visoke kao u ranijim tezama. Iako još uvijek u pozitivnom spektru (prosječan rezultat preko 2,5) očito da je problem motivacije izražen kod učenika i vjerojatno traže pomnije promišljanje nastavnika.

Vještine komunikacije i suradnje

T7 Ovaj mi predmet pomaže razvijati vlastite vještine komuniciranja i suradnje s drugima.

Učenici: 3,06

Nastavnici: 3,34

Za razliku od prethodne teze o motivaciji, iz odgovora je očito da nastavnici promišljaju i ovaj aspekt te potiču učenike da razviju prezentacijske vještine, skupni rad i ostale nastavne metode i oblike rada.

Zanimljivost i poticajnost rada u predmetu

T8 Način na koji radimo u ovom predmetu mi je poticajan i zanimljiv.

Učenici: 3,01

Nastavnici: 3,15

Prosječne vrijednosti stavova učenika i nastavnika su i u ovoj tezi visoke i koreliraju, a teza je povezana s prethodnom tezom koja predviđa izmjenu metodičkih oblika rada kako bi nastavni proces bio zanimljiviji.

Angažman učenika na nastavi

T9 Aktivno sudjelujem u nastavi ovog predmeta (grupni rad, rasprave, priprema materijala za nastavu).

Učenici: 3,27

Nastavnici: 3,04

Učenici vrlo visoko procjenjuju svoju aktivnost tijekom nastavnog procesa, a tome se približava i prosječna vrijednost odgovora nastavnika.

Osjećaj kompetentnosti za učenje predmeta

T10 Ako se dovoljno potrudim uspjeh ću savladati gradivo ovog predmeta.

Učenici: 3,43

Nastavnici: 3,66

Zadnja teza je pedagoški vrlo značajna jer definira visok optimizam učenika i uspostavljanja jasne veze između učeničkog zalaganja i obrazovnog postignuća. Obzirom da upravo oni postavljaju kriterije, jasno je da je i stav nastavnika ovdje visoko izražen.

Zaključno

U većini teza stavovi učenika i nastavnika se nalaze u izraženoj korelaciji, a prosječna vrijednost stavova je najčešće u vrlo izraženom pozitivnom dijelu spektra. To govori da učenici prepoznaju angažman nastavnika u postupcima pripremanja i provođenja nastavnog procesa kao i načina formativnog i sumativnog vrednovanja. Prema iskazanim rezultatima, prostor za poboljšanje očituje se kod nastavnika u potrebi traženja dodatnih oblika motiviranja za predmet koji predaju, a kod učenika u potrebi redovitosti učenja.